

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO18/4988 din 24.04.2018

la proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal, Codul de procedură penală, Legea nr.131 din 07 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier, Codul contravențional, Legea nr.713 din 06 decembrie 2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.780/2001 privind actele legislative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Afacerilor Interne, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Autorul proiectului nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de Hotărâre, condiție prevăzută de art.9 al Legii nr.239/2008 *„(1) După inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, anunțul respectiv pe pagina web oficială [...]"*.

Proiectul înaintat spre expertizare și nota informativă aferentă acestuia au fost plasate pe pagina web a Ministerului Afacerilor Interne: www.mai.gov.md și pe pagina web www.particip.md la data de 12.04.2018, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul menționat pentru a putea prezenta sau expedia recomandări în privința proiectului. Proiectul, însă, a fost remis pentru expertizare înainte de expirarea termenului de 10 zile lucrătoare necesare pentru consultările publice.

În acest context, se stabilește faptul că autorul a respectat parțial rigorile transparenței decizionale în privința elaborării proiectului.

Totodată, se atenționează asupra faptului că, în conformitate cu prevederile art.28 alin.(4) din Legea integrității nr.82/2017, *„Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin. (2) și (3), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. În cazul proiectelor inițiate de Guvern, acestea se consideră definitive înainte de a fi transmise spre expertiza juridică, iar în cazul inițiativelor altor categorii de autori - după înregistrarea proiectelor în Parlament"*.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, referitor la scopul proiectului sunt menționate următoarele: *„în scopul responsabilizării participanților la trafic, în vederea conformării la prevederile normelor de siguranță rutieră, în vederea neadmiterii derogării de la normele stabilite, manifestate inclusiv prin conducerea vehiculului în stare de ebrietate, se instituie necesitatea intervenirii la nivel legislativ, de instituire a unui mecanism eficient de combatere a acestui flagel, prin modificarea și completarea unui set de acte legislative și normative"*.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea a 5 legi prin care se instituie o nouă pedeapsă penală: anularea dreptului de a conduce mijloace de transport; se instituie o nouă măsură preventivă și o măsură de siguranță: ridicarea provizorie a permisului de conducere a

mijloacelor de transport; se modifică limitele concentrației de alcool pentru determinarea stării de ebrietate ș.a.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prin elaborarea proiectului se promovează interesul public de asigurare a securității traficului rutier. În acest context, se urmărește îmbunătățirea mecanismelor de responsabilizare a conducătorilor de mijloace de transport care încalcă regulile stabilite pentru circulația rutieră.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de "nota informativă care include:

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză."

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind respectate cerințele art.20 din Legea nr.780/2001.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină "d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură".

Potrivit notei informative, „Implementarea prevederilor propuse nu implică cheltuieli financiare”.

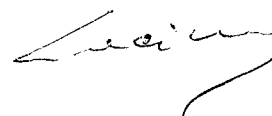
II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative "textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...]

e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...]

g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;
h) se evită tautologiile juridice; [...]"

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

Întru asigurarea concordanței între prevederile proiectului, la art.1 alin.(3) din proiectul legii (art.65¹alin.(3) din legea în care se intervine), sintagma „*permisului de conducere*” urmează a fi înlocuită cu sintagma „*dreptului de conducere*”.

Totodată, este defectuoasă trimiterea, realizată în proiect, la instituția juridică a „*eliberării de răspundere contravențională*”, deoarece nu există o asemenea instituție juridică în dreptul contravențional.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul vine cu modificări la actele legislative care reglementează activitatea entităților publice și a agenților publici implicați în constatarea, examinarea și soluționarea cauzelor penale și contravenționale, precum și a celor care desfășoară activitate de probațiune. Reglementările propuse se încadrează în specificul activității acestor entități.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Art. 4 alin. (10)

„Articolul

IV. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

10. Se completează cu articolul 439⁸ cu următorul cuprins:

Articolul 439⁸. Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport

(6) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se poate aplica chiar dacă făptuitorul este eliberat de răspundere contravențională”.

Obiecții:

Spre deosebire de dreptul penal, care cunoaște instituția juridică a „*liberării de pedeapsă penală*”, reglementată la capitolul IX din Codul Penal, dreptul contravențional nu dispune de o asemenea instituție juridică. În Codul Contravențional, capitolul III, este reglementată instituția juridică a „*înlăturării caracterului contravențional al faptei și înlăturării răspunderii contravenționale*”.

În acest context, norma respectivă nu se încadrează în sistemul de drept național, făcând trimitere la o instituție juridică care nu este reglementată.

Totodată, norma respectivă constituie un factor de risc, deoarece agenții publici pot invoca această normă pentru interpretări abuzive și discreționare.

Recomandări:

Se recomandă excluderea alin.(6) art. 439^b al Codului Contravențional, care se propune prin proiectul expertizat.

Factori de risc:

- Concurența normelor de drept
- Norme irealizabile

Riscuri de corupție:

- Generale

IV. Concluzia expertizei

Prin proiect se propune modificarea a 5 legi prin care se instituie o nouă pedeapsă penală: anularea dreptului de a conduce mijloace de transport; se instituie o nouă măsură preventivă și o măsură de siguranță: ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport; se modifică limitele concentrației de alcool pentru determinarea stării de ebrietate ș.a.

În conținutul proiectului a fost identificat un factor de risc de corupție raportat la conflictul acestuia cu prevederile Codului Contravențional. În acest sens, s-a menționat despre trimiterea necorespunzătoare, realizată în proiect, la instituția juridică a „*eliberării de răspundere contravențională*”, deoarece nu există o asemenea instituție juridică în dreptul contravențional.

Reieșind din cele menționate, pentru a evita ambihuitățile și diferențele de tratare a normelor din proiect care generează apariția riscurilor de corupție, autorul urmează să redacteze proiectul prin prisma recomandărilor și aspectelor elucidate în prezentul Raport de expertiză anticorupție.

24.04.2018

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Ilie Creciu, Inspector principal

